

Vakgebied: Successiewet

V-N 2018/18.21

V-N vandaag 2018/716

NLF 2018/0962

Achtergrondinformatie: het aangaan van een huwelijk of het wijzigen van huwelijkse voorwaarden leidt onder voorwaarden niet tot heffing van schenkbelasting

Het huwelijksgoederenrecht is per 1 januari 2018 gewijzigd. Voor huwelijken die vanaf deze datum worden gesloten geldt een beperkte gemeenschap van goederen. Ieder partner behoudt de bezittingen en schulden die hij voor het aangaan van het huwelijk had. Ook tijdens huwelijk ontvangen erfenissen en giften blijven privévermogen, alsmede de vruchten van het privévermogen. Slechts bezittingen die partners voor het huwelijk samen hadden en hetgeen tijdens huwelijk wordt opgebouwd (bijvoorbeeld gespaard inkomen) wordt gemeenschappelijk. Willen partners hiervan afwijken, dan moeten zij huwelijkse voorwaarden opstellen.

Het komt vaak voor dat samenwoners gezamenlijk eigenaar zijn van een woning, al dan niet voor gelijke delen. Door te trouwen wordt de woning gemeenschappelijk eigendom. Juist dit voorbeeld wordt in het Besluit DGB2010/872M van 5 juli 2010 genoemd als een mogelijke schenking. In de literatuur is de vraag gesteld of dit besluit gevolgen heeft voor partners die trouwen onder de nieuwe wettelijke regeling.

In het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2018 (OFM 2018) was vastgelegd wanneer bij het aangaan van een huwelijk, het aangaan van huwelijkse voorwaarden of het aangaan van een samenlevingsovereenkomst sprake is van een schenking. Dit onderdeel van het wetsvoorstel is te elfder uren gesneuveld door een motie van het CDA. Bij de behandeling van het wetsvoorstel OFM 2018 in de Eerste Kamer heeft de Staatsecretaris van Financiën toegezegd om voor enkele situaties in een beleidsbesluit vast te leggen dat het aangaan van een huwelijk of het aangaan of wijzigen van huwelijkse voorwaarden niet leidt tot heffing van schenkbelasting. Deze belofte is nagekomen door het wijzigen van het besluit van 5 juli 2010 (DGB2010/872M).

Kern van het besluit

De kern van het besluit is dat het aangaan van een huwelijk geen schenking is, mits partners niet afwijken van de wettelijke regeling. Het aangaan of wijzigen van huwelijkse voorwaarden *kan* wel tot een schenking leiden, met heffing van schenkbelasting als mogelijk gevolg. In het besluit worden voor de volgende situaties aangegeven dat er géén sprake is van een schenking.

1. Het aangaan van een huwelijk zonder huwelijkse voorwaarden op te stellen.
2. Het wijzigen van huwelijkse voorwaarden waarbij partners overgaan naar een wettelijke gemeenschap van goederen.
3. Het aangaan van een algehele gemeenschap van goederen of het wijzigen van huwelijkse voorwaarden waarbij partners overgaan naar een algehele gemeenschap van goederen.
4. Het opnemen van een verplicht wederkerig finaal verrekenbeding bij echtscheiding of overlijden. Het besluit stelt hierbij als voorwaarde dat er sprake moet zijn van huwelijkse

voorwaarden waarbij *iedere* gemeenschap van goederen is uitgesloten en de verrekening moet gebeuren alsof echtgenoten gehuwd waren in algehele gemeenschap van goederen op basis van gelijke gerechtigdheid.

5. Als in huwelijkse voorwaarden wordt afgeweken van het wettelijke regime door een schuld van de ene partner aan de ander buiten de gemeenschap te houden. Het besluit stelt vier voorwaarden aan de goedkeuring:
 - a. echtgenoten gaan een wettelijke gemeenschap van goederen aan waarin ieder voor gelijke delen is gerechtigd tot het gemeenschappelijke vermogen en
 - b. er is sprake van een onderlinge schuld doordat de ene echtgenoot meer geld heeft ingebracht dan de ander bij de gezamenlijke aanschaf van een woning, waarbij deze schuld zonder nadere afspraken gemeenschappelijk zou zijn en
 - c. de schuld betrekking heeft op een eigen woning als bedoeld in art. 3.111 van de Wet inkomstenbelasting 2001 en
 - d. in de huwelijkse voorwaarden slechts deze schuld buiten de gemeenschap wordt houden en voor het overige wordt aangesloten bij de wettelijke regeling.
6. Het aangaan van een huwelijk of het wijzigen van huwelijkse voorwaarden waarbij een algehele gemeenschap van goederen van kracht is waarbij echtgenoten voor ongelijke delen gerechtigd zijn tot het vermogen, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - a. de echtgenoot die voor het huwelijk of het wijzigen van de huwelijkse voorwaarden meer vermogen had dan de ander is na het aangaan van het huwelijk of het wijzigen van de huwelijkse voorwaarden gerechtigd tot ten minste 50% van het vermogen en
 - b. deze echtgenoot is gerechtigd tot maximaal het deel van het vermogen dat hij al bezat voor het huwelijk of de wijziging van de huwelijkse voorwaarden.

Wenk

- Het aangaan van een huwelijk zonder huwelijkse voorwaarden op te stellen, leidt niet tot een schenking. Dat is geen verrassing, maar voor de praktijk goed om zeker te weten.
- Het besluit wekt de indruk dat andere situaties dan beschreven tot een schenking kunnen leiden. Dat hoeft in de praktijk niet het geval te zijn. Een paar voorbeelden.
- Voorbeeld: A en B wonen ongehuwd samen. Zij zijn samen eigenaar van een pand waarbij A 70% bezit en B 30%. Verder heeft ieder uitsluitend privévermogen. Door het aangaan van een huwelijk zonder huwelijkse voorwaarden op te stellen, valt uitsluitend het pand in de wettelijke gemeenschap van goederen. A en B stellen huwelijkse voorwaarden op waarbij A gerechtigd is tot 70% van het pand en B tot 30%. Dit wijkt af van de wettelijke regeling. Er is echter geen sprake van een vermogensverschuiving.
- Voorbeeld: voor het huwelijk worden huwelijkse voorwaarden opgesteld waarbij echtgenoten afspreken dat al het vermogen tot de gemeenschap behoort met uitzondering van het ondernemingsvermogen. Ook nemen zij een verplicht wederkerig finaal verrekenbeding op waarbij aan het einde van het huwelijk wordt afgerekend alsof er sprake was van algehele gemeenschap van goederen. Als de tekst van het besluit letterlijk genomen moet worden, kan er sprake zijn van een schenking. In de praktijk komt dit veelvuldig voor en bestaat er geen twijfel dat hier geen schenking speelt.
- Voorbeeld: A en B wonen ongehuwd samen en hebben samen een woning gekocht. A brengt meer vermogen in dan B. Hierdoor ontstaat een schuld van B aan A. De schuld van B hangt samen met de aankoop van de woning. Als A en B trouwen in wettelijke gemeenschap van goederen valt de schuld van B in de gemeenschap. De schuld wordt gedeeld en het vermogen van A neemt per saldo af. Om dit nadeel voor A te vermijden, maken A en B huwelijkse voorwaarden op waarbij de schuld van B buiten de gemeenschap blijft. A en B willen juist voorkomen dat er vermogen verschuift. Van een schenking kan geen sprake zijn,

tenzij er een kromme gedachtegang op na wordt gehouden. Namelijk dat B bewust afziet van de mogelijkheid om een deel van zijn schuld aan A over te dragen.

- De Hoge Raad heeft in 1959 en in 1971 bepaald dat de overgang naar een algehele gemeenschap van goederen geen schenking is omdat de vermogensverschuiving niet is voltooid. Deze leer is nog steeds van kracht. De mogelijkheid van een gemeenschap van goederen met ongelijke delen vloeit voort uit art. 1:100 Burgerlijk Wetboek. De overgang naar een algehele gemeenschap van goederen met ongelijke delen hoeft dus geen schenking te zijn. De goedkeuring in het besluit kan niet meer zijn dan een standpunt.

Tip! Laat u niet afschrikken door de sterke beperkende voorwaarden die het besluit aan bepaalde goedkeuringen verbindt. Het lijkt erop dat het besluit meer een weergave van standpunten is dan een goedkeurend beleid.

Drs. P.A. Schut RB (Schut & Bruggink Estate Planners te Haarlem)